

ÖKOLÓGIAI ÁLLAPOT-FELMÉRŐ ADATLAP

Helyi jelentőségű védett természeti terület neve:

Biatorbágyi Nyakaskő-Űrgehegy

Utoljára módosítva: 2013-10-31 21:04:33

Megye: Pest

Községhatár: Biatorbágy

A terület kiterjedése: 24.4657 hektár

Védetté nyilvánítás év: 2006

GPS koordináták: 47.44995, 18.82358

Felmérést végző személy(ek) neve: Pintér Balázs, Lendvai Csaba, Berényi Zsombor

E-mail címe(k): pinyobe@gmail.com

A terület megközelíthetőségének leírása

(pl. melyik utcán kell elhagyni a települést stb.):

A védett területet a Sós-kúti útról lehet a legkönnyebben megközelíteni. A Fűzes-patakot (és jobbra a Sós-kúti majort) elhagyva balra található egy kisebb leágazás az útról, ahol a cserjés szélén pár autónyi parkolóhely is található. Innen három ösvény is vezet a hegy különböző részeihez, a Százlépcsőhöz, a Nyakas-kőhöz és a keleti, erdősebb részekhez. Számos ösvény szeli át a területet, köztük megtalálható a piros jelzés is. Az ösvényeket a hegy keleti lakóövezetéből is több helyen el lehet érni (pl. 5472-es út, 5072-es út, stb.)

ÖKOLÓGIAI ÁLLAPOT-FELMÉRŐ ADATLAP

Terület rövid, szöveges bemutatása (max. 2000-2500 karakter):

megközelíthetőség, terület jellegének leírása (pl. természetes erdőfolt puhafa ligeterdővel stb.): A Biatorbágyi Nyakaskő-Úrgehegy helyi jelentőségű védett természeti terület könnyen megközelíthető, akár gépkocsival, akár gyalogosan is. A terület mind tájképileg, mind geológiailag, mind élővilág szempontjából igen értékes. A hegy „Százlépcső” néven is ismert, mert a preparálódott lajtamészke vonulat lépcsőzetes kialakulású, több pontján fossziliákat (pl. csigákat, kagylólenyomatokat) is lehet találni. A legérdekesebb geológiai képződmény a Nyakas-kő, ami az elmállott rétegek maradványaként fennmaradt, kb. 20 m magas kőtorony. Innen nagyon szép kilátás nyílik a környékre, ezért is kedvelt kirándulóhely. A terület legértékesebb élőhelyei a mészkedvelő nyílt sziklagyepek (G2) a felnyíló mészkedvelő lejtő és törmelékgyepek (H2) és a molyhos tölgyes bokorerdők (M1). Egykor az egész vonulatot ezek az élőhelyek tették ki, de fenyvesítés után csak töredéke maradt fenn a bokorerdőkkel tarkított sziklagyepeknek. Az Úrge-hegyen csak kisebb foltok találhatóak, de a Nyakas-követ és a tőle északra fekvő vonulatot még jelentős részben az eredeti növényzet borítja. A felmérés során előkerült, közel húsz védett növény is főleg ezeken a részeken fordul elő. A fajok többsége, mint pl. a tavaszi hérics (*Adonis vernalis*), a fehér csüdfű (*Astragalus vesicarius* subsp. *albidus*) vagy a pusztai meténg (*Vinca herbacea*) igen nagy tőszámmal jelenik meg a védett részen. Kiemelendő a növények közül fokozottan védett, Natura2000 jelölőfaj, a magyar gurgolya (*Seseli leucospermum*), amely hazánkban főleg dolomiton fordul elő, csak néhány helyen található mészkövön. A területen jelentős állománya került elő. Az állatvilág is igen gazdag, a felmérés során több védett ízeltlábú (pl. rezes futrinka – *Carabus ullrichii*, gyászincér – *Morimus funereus*) és számos gerinces, főleg madárfaj került elő. A gyakori fészkelő erdei fajok mellett (pl. barátka, erdei pinty) előkerült néhány egy-egy kevésbé elterjedt faj is, mint pl. a sisegő füzike (*Phylloscopus sibilatrix*). A hegyen több mély, meredek löszös szurdok található, néhol több méter mély leszakadásokkal. Megközelítésük fokozott figyelmet és óvatosságot igényel. Kultúrtörténeti érdekesség a Sós-kúti út közelében egy kis foltban fennmaradt idős vadgesztenyés, aminek példányai a mélyebb szurdokban is megtalálhatók.

2. A TERÜLET ÁLTALÁNOS FELMÉRÉSE

2.1. Megtalálható még a védettség indoka a területen? - Igen

Szükség esetén részletezés, "Nem/Részben" válasz esetén indoklás:

2.2. Milyen élőhelyek mozaikok borítják a területet és milyen arányban?

70 % Erdő

20 % Gyep

10 % Cserjés

% Vizes terület

% Egyéb

ÖKOLÓGIAI ÁLLAPOT-FELMÉRŐ ADATLAP

2.3. Élőhelyi besorolás ÁNÉR- szerint (<http://www.novenyzetiterkep.hu/?q=magyar/node/45>):
G2 Mészkedvelő nyílt sziklagyepek H2 Felnyíló mészkedvelő lejtő és törmelékgyepek M1 Molyhos tölgyes bokorerdők P2b Galagonyás-kökényes-borókás cserjések S4 Ültetett erdei- és feketefenyvesek RC Keményfás jellegtelen vagy telepített egyéb erdők S1 Ültetett akácok

2.4. Területhasználat (kérjük, jelölje az észlelteket): Erdészeti tevékenység

Egyéb típus:

Jellemzőik, intenzitás:

2.5. Folyik-e természetvédelmi kezelés a területen? - Igen

Égetés,

Egyéb típus:

2.6. Megtalálhatóak-e az alábbi özőnfajok a területen, s milyen mennyiségben:

Akác: Sok

Selyemkóró: Nincs

Parlagfű: Kevés

Magas/kanadai aranyvessző: Kevés

Japánkeserűfű: Nincs

Gyalogakác: Nincs

Bálványfa ("ecetfa"): Kevés

Keskenylevelű ezüstfa: Kevés

Muflon: Nincs

Egyéb (nevezze meg): orgona

2.7. Része a terület a Natura 2000 hálózatnak? - Igen

Egy része: %

2.8. Érintkezik a terület más természetes élőhelyekkel? - Igen

2.9. Ha igen, milyen típusú élőhellyel?

Nyugatról egy nagyobb kiterjedésű erdőfolttal közli össze egy keskeny erdősáv a területet, északkeleten kaszált rétekekkel övezett patak (Füzes-patak).

2.10. Érintkezik a terület más természetvédelmi oltalmat élvező területtel? (pl. Natura 2000, országos védettség, ex lege) - Igen

2.11. Ha igen, milyen természetvédelmi oltalmat élvező területtel? - A jóval nagyobb kiterjedésű Érd-tétényi plató (HUDI20017) Natura2000 területe része a Nyakaskő-Ürgehegy.

2.12. Van védettséget jelző tábla a területen? - Nem

Darabszám:

Állapotuk:

ÖKOLÓGIAI ÁLLAPOT-FELMÉRŐ ADATLAP

2.13. Vannak vadgazdálkodási létesítmények a területen?

Magasles: db

Vadetető: db

Szóró: db

Egyéb (név és db):

Nincs

3. Védett és fokozottan védett, ill. Natura 2000-es növényfajok és számolt vagy becsült mennyiségük felsorolása

(a becslés lehet tőszámra, vagy területnagyságra vonatkoztatott, fokozottan védett faj esetében pontos tőszámmal kell megadni)

Árlevelű len (*Linum tenuifolium*): szórványos Bozontos árvalányhaj (*Stipa dasyphylla*): ritka Budai imola (*Centaurea scabiosa* subsp. *sadleriana*): szórványos Dunai berkenye (*Sorbus danubialis*): ritka Fehéres csüdfű (*Astragalus vesicarius* subsp. *albidus*): gyakori Gór hatszegfű (*Silene bupleuroides*) – irodalmi adat (Kun 1998) Kerti holdviola (*Lunaria annua*) – kerti kivadás, ritka Kései pitypang (*Taraxacum serotinum*): ritka Kisfészekű hangyabogáncs (*Jurinea mollis*): szórványos Közönséges sárga-kövirózsa (*Jovibarba globifera* subsp. *hirta*): szórványos Magyar gurgolya (*Seseli leucospermum*): gyakori (a Nyakas-kövön több száz tő, a Százlépcsőn elszórta mindenütt megtalálható. Valószínűleg az Űrge-hegy fennmaradt kősziklagypjein is fennmaradt.) Magyar repcsény (*Erysimum odoratum*): gyakori Nagyezerjófű (*Dictamnus albus*): ritka Nagy pacsirtafű (*Polygala major*): ritka Pusztai árvalányhaj (*Stipa pennata*): gyakori Pusztai meténg (*Vinca herbacea*): gyakori Selymes peremizs (*Inula oculus-christi*): ritka Sugaras zsoltina (*Serratula radiata*): szórványos Tavaszi hérics (*Adonis vernalis*): gyakori (ritka: 1–100 tő; szórványos: 100–1000 tő; gyakori: 1000–)

4. Védett és fokozottan védett, ill. Natura 2000-es állatfajok és számolt vagy becsült mennyiségük

(fokozottan védett fajoknál pontos állomány nagyságot kell megadni)

Kardoslepke (*Iphiclides podalirius*): gyakori Fecskefarkú lepke (*Papilio machaon*): szórványos Nappali pávaszem (*Inachis io*): gyakori C-betűs lepke (*Polygonia c-album*): szórványos Gyászcsincér (*Morimus funereus*): ritka Rezes futrinka (*Carabus ullrichii*): ritka Fürge gyík (*Lacerta agilis*): gyakori Zöld gyík (*Lacerta viridis*): szórványos Barátka (*Sylvia atricapilla*): gyakori Házi rozsdafarkú (*Phoenicurus ochruros*): szórványos Citromsármány (*Emberiza citrinella*): szórványos Csilpcsalpfüzike (*Phylloscopus collybita*) Fülemlé (*Luscinia megarinchos*): gyakori Egerészölyv (*Buteo buteo*): szórványos Énekes rigó (*Turdus philomelos*): gyakori Vörösbegy (*Erithacus rubecula*): gyakori Erdei pinty (*Fringilla coelebs*): gyakori Holló (*Corvus corax*): szórványos Kakukk (*Cuculus canorus*): szórványos Kis poszáta (*Sylvia curruca*): szórványos Mezei poszáta (*Sylvia communis*): szórványos Nagy fakopáncs (*Dendrocopos major*): szórványos Sárgarigó (*Oriolus oriolus*): szórványos Sisegő füzike (*Phylloscopus sibilatrix*): ritka Széncinege (*Parus major*): gyakori Tengelic (*Carduelis carduelis*): szórványos Tövisszűrő gébics (*Lanius collurio*): szórványos Vadgerle (*Streptopelia turtur*): ritka Zöldike (*Carduelis chloris*): gyakori

ÖKOLÓGIAI ÁLLAPOT-FELMÉRŐ ADATLAP

5. Egyéb észrevétel

A telepített fenyvesekben elszórtan, több helyen van illegális hulladéklerakó.